

poprzedni nr SK: 48

102
102

80-864 Gdańsk

ul. Skazicka,

200 Wejherowo

Chojnice
JOL "Gr. P."
Warsińska Jadwiga
zam. Kuleszo.
ps. "Jagusia"
K: 48/48 Pom.

1/1. Relacja - Warsimiska Jadwiga:

1. Relacja o działalności Jadwigi Warsimiskiej sem. Dłusze autorstwa Wł. Dłuszy 2 - data wpływu 30.11.1974, ręk. oryg. (Arch. E. Zawackiej) k. 2 s. 1-4
2. Relacja, jak wyżej, ręk. kop. k. 4 s. 5-8
3. Relacja o działalności Jadwigi Warsimiskiej, ręk. k. 3 s. 9-11

"A" Relacja uczestnicząca w walkach niepodległościowych.

Narwińska Związek Kultury

- 1) ~~Julia~~ Jadwiga narwińska panińska warszawska
2. urodzona 12. 08. 1921 - Męcikał pow. Chojnice.
3. ojciec Franciszek matka Franciszka z domu Kropiewska
4. ojciec pracownik P.K.P. matka nie pracująca.
5. wykształcenie średnie, szkoła handlowa, obecnie księgowa.
6. obecny adres: 80-864 Gdańsk ul. Robotnicze 24/4.

II

1. jako uczennica szkoły handlowej w okresie wakacji odbywałam praktykę biurową w Zarządzie Miejskim w Chojnicach.

III

1. Pod koniec sierpnia 1939 r. zostałam wraz z matką i rodzeństwem ewakuowana z Chojnic do miejscowości Czarniż pow. Chojnice, gdzie przebywałam aż do wyzwolenia. W styczniu 1940 r. otrzymałam przymusowy przydział do robót leśnych, przez całą okupację, aż do stycznia 1945 r. pracowałam w lesie przy porzyskiwaniu drewna, sadzeniu kultury i. t. p.
2. Dnia 25. 05. 1943 w Chłopowach za pośrednictwem Łofii Lewińskiej nawiązałam kontakt i wstąpiłam do Tajnej Organizacji wojskowej "Gryf Pomorski".
3. Oddział partyzancki "Sokoła" (Emila Cyskiewskiego) składający się z osób, które nie mogły korzystać ze stopni okupacyjnej legalności, przebywał w bunkrach w Borach Tucholskich. Zadaniem oddziału partyzanckiego było:
a) budować bunkry, by były w pogotowie na przyjęcie wszystkich tych którzy byli ścigani przez hitlerowców i nie mogli żyć na stopni okupacyjnej legalności.

b) Gromadzić broń i amunicję.

c) Werbować członków do T.O.W. Gryf Pomorski wśród ludności polskiej, którzy korzystali z legalnej stopy.

d) Być w ciągłym pogotowiu bojowym i dawać znać Niemcom o swoim istnieniu.

e) Prowadzić nasłuch radiowy i kolportować go wśród ludności za pomocą ulotek i biuletynów.

f) Wykonywać polecenia władz zwierzchnich T.O.W. "Gryf Pomorski". Oddział "Sokół" przez czas swej działalności liczył 30 osób.

Powodem oddziału był Eugeniusz Bysewski ps. "Sokół", zastępcą ~~oddziału~~ dowódcy był Władysław Kulesza ps. "Swierk", komendantem gminnym któremu oddział podlegał był Konrad Staiger ps. "Orlik", komendantem powiatowym był Alojzy Kiedrowicz ps. "Kruk" - z oddziałem "Sokół" współdziałali:

Władysław Śniecki, Michał Niemczyk, Józef Rzepiński, Władysław

Lewińska, Zofia Lewińska, Franciszka Gierszewska, Jan

Gierszewski, Jan Stopa, Jan Fryz i Jadwiga Kulesza.

Oddział "Sokół" prowadził nasłuch radiowy i za pomocą biuletynów powielanych przez kółka informował okoliczną ludność polską o sytuacjach na frontach i.t.p. poprzez swoich łączników.

Prowadził kolportaż prasy konspiracyjnej "Gryf Pomorski" i

"Głos Serca Polskiego"

Przeprowadził następujące akcje zbrojne:

a) 30.06.43 r. dokonano rozbrojenia leśnika niemieckiego w Ostrowach pow. Chojnice, oraz uszkodzono prowadzącą do niego linię telefoniczną.

b) We wrześniu 1943 r. dokonano rekwizycji odbiornika radiowego u niemieckiej naukowiczki w Czarnixie.

- e) 31. 12. 1943 oddział stawił się z policją niemiecką w Czarniżu - było to w porze nocnej, strzelanina trwała około 1 godziny - policja wycofała się - oddział strat nie poniósł.
- d) 17. 03. 1944 Niemcy przy udziale policji i oddziałów SS z poligonu w Wielkich Chelmach zorganizowali siłową obławę w lasiactwach Czarniż i Olusyny. Oddział „Sokoła” rozdzielił się na dwie grupy przebił się przez pierścień okopany. Po stronie niemieckiej Szaboty, po stronie oddziału Trauny.
- e) 15. 5. 44 r. Z inicjatywy niemieckiego leśnika Görtza z Olusyn, zaatakowano bunkier w rewiście Nr 101, gdzie w wyniku walki zginęło 5-ciu partyzantów.
- f) 27. 5. 44 r. oddział „Sokoła” wykonał wyrok śmierci na leśniku Görtzu z Olusyn.
- g) 14. 01. 45 r. Ucieśka Łotysza który przebywał w oddziale „Sokoła” - Łotysz zdradził bunkier, lecz oddział „Sokoła” w porę zauważył ucieśkę Łotysza i wyszedł z bunkra, w wyniku otoczenia przez Niemców pod miejscowością Czarniż doszło do walki w której jeden z partyzantów poległ, dwóch zostało ciężko rannych a dwóch ujęto. Tak rannych jak i ujętych samordowano w miejscowości Wiele par. Chojnice.
- Poratym oddział „Sokoła” dokonał szeregu akcji rekwizycyjnych u niemieckich obywateli i t. zwanych Baltendeutschów.
- Oddział „Sokoła” został rozwiązany z dniem 25. 02. 1945.
- 4) W czasie mojej działalności konspiracyjnej w T.O.W.G.P. używałem pseudonimu „Jagusia”. Pełniłem funkcję łączniczkę oddziału „Sokoła” z umownych punktów kontaktowych otrzymywałem ulotki i broń, sporządzałem w bunkrach, jak również prasę konspiracyjną, przetranszowałem do kolportażu wśród rodaków polskich. Z kolei miałem zadanie obserwować ruchy wojsk SS stacjonujących w okolicach Brus

jak również przekazywać zdobyte wiadomości o zainicjowanych przez Niemców obywateli kierujących Władysławowi Sielskiemu lub Janowi Stojcie, którzy mieli bezpośrednią łączność z oddziałami.

Posatzyno miałam zadanie organizować środki opatrunkowe i lekarstwa, materiały piśmienne i fotograficzne, baterie do lamp kieszonkowych i anody do radioodbioru i t.p. przedmioty.

Nawiązałam kontakt z koleżanką szkolną, Gertrudą Lokot, która mieszkała w Chojnicach i dzięki posiadanej II-giej grupie Volksdeutsch miała możliwość zdobycia potrzebnych nam artykułów.

Gertruda Lokot niejednokrotnie sama przywoziła mi do Brarnisz te rzeczy, które ja dostarczałam na punkty kontaktowe, skąd odbierali je partyzanci. Takimi punktami kontaktowymi były mieszkania: W. Sielskiego, M. Niemczyka w Brarnisz, J. Giernewskiego i M. Rowalika w Chłopotach, oraz J. Stojcy w Kencie.

Funkcję Brarniszki oddz. "Lokot" pełniłam od 25.05.1943r do 25.02.1945 r. t.j. do chwili wyzwolenia.

IV.

1) W marcu 1945 r. bezpośrednio po wyzwoleniu, przenieśliśmy się z rodzicami do Chojnic, pracując dorywczo. W październiku 1945r wystawiam samą za byłego zastępcę dowódcy oddziału "Lokot" Władysława Kulersę, który po wyzwoleniu podjął pracę na P.K.P. w Gdańsku. Po ślubie wraz z mężem zamieszkałam w Gdańsku. W roku 1946 urodziłam syna, a w następnym 1947r drugiego syna, to dzięki wychowaniu dwoje małych dzieci nie pozwoliło mi podjąć pracy zawodowej. Gdy dzieci podrosły, umieszciliśmy je w przedszkolu i w roku 1952 podjęłam pracę zawodową w Zakł. Energetycznych Rejon Gdańsk jako księgową, gdzie do chwili obecnej pracuję. Przez szereg lat pełniłam funkcję Przewodniczącej Rady Zakładowej.

Gdańsk, dnia 23. listopada 1974r.

Relacja spisana
Władysław Kulersa.

Dziękuję bardzo

"A" Relacja uczestniczki walk o niepodległość

I.

1. Kulesza Jadwiga z dą Wersyńska
2. urodzona 12.VIII.1921r - Męcików pow.Chojnice
- 3.Ojciec Franciszek, matka Franciszka z domu kroplewska
4. Ojciec pracownik RKP, matka nie pracująca.
5. Wykształcenie średnie, szkoła handlowa, Obecnie księgowa.
- 6.Obecny adres: 80-864 Gdańsk ul.Robotnicza 24/4

II.

1. Jako uczelnice szkoły handlowej w okresie wakacji odbywałam praktykę biurową w Zarządzie Miejskim w Chojnicach.

III.

1. Pod koniec sierpnia 1939r.zostałam wraz z matką i rodzeństwem ewakuowane z Chojnic do miejscowości Czarniż pow.Chojnice, gdzie przebywałam aż do wyzwolenia.W styczniu 1940r. otrzymałam przymusowy przydział do robót leśnych, przez całą okupację aż do 1945 roku pracowałam w lesie przy pozyskiwaniu drewna, sadzenie, kultury itp.
2. Dnia 25.V.1943r.w Chłopowach za pośrednictwem Zofii Lewińskiej nawiązałam kontakt i wstąpiłam do tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski".
3. Oddział partyzancki "Sokoł"(Emilia Cyszewskiego) składający się z osób,które nie mogły korzystać ze stopy okupacyjnej ludności przebywał w bunkrach w Borach Tucholskich.
 Zadaniem oddziału partyzanckiego było:
 a) budować bunkry,by były w pogotowiu na przyjęcie wszystkich tych,którzy byli ścigani przez hitlerowców i nie mogli żyć na stopie okupacyjnej legalności.
 b) Gromadzić broń i amunicję.
 c) Werbować członków do OW "Gryf Pomorski" wśród ludności polskiej,którzy korzystali z legalnej stopy.
 d)Być w ciągłym pogotowiu bojowym i dawać znać Niemcom o swoim

istnieniu.

e) Prowadzić listuch radiowy i kolportować go wśród ludności z pomocą ulotek i biuletynów.

f) Wykonywać polecenie władz zwierzchnich 10W "Gryf Pomorski". Oddział "Sokoła" przez czas swej działalności liczył 30 osób. Dowódcą oddziału był Emil Cysewski ps. "Sokół", zastępcą dowódcy był Władysław Kuleszo ps. "Świerk", komendantem gminnym któremu oddział podlegał był Konrad Łączek ps. "Orlik", komendantem powiatowym był Alojzy Kiedrowicz ps "Kruk" - Z oddziałem "Sokoła" współdziałali: Władysław Sielski, Michał Niemczyk, Józef Rzepiński, Władysława z Lewińska, Zofia Lewińska, Franciszka Gierszewska, Jan Gierszewski, Jan Stopa, Jan Fryc i Jadwiga Kuleszo.

Oddział "Sokoła" prowadził listuch radiowy i z pomocą biuletynów powielonych przez całą informację ogólną ludność polską o sytuacjach na frontach itp. przez swoich łączników. Prowadził kolportaż prasy konspiracyjnej "Gryf Pomorski" i "Głos Serca Polskiego". Przeprowadził następujące akcje zbrojne:

a) 30.06.43r. dokonano rozbioru leśniczki niemieckiego w Ostrowach pow. Chojnice, oraz uszkodzono prowadzącą do niego linię telefoniczną.

b) We wrześniu 1943r. dokonano rekwizycji odbiornika radiowego u niemieckiej nauczycielki w Czarniżu.

c) 31.12.1943 oddział stoczył się z policją niemiecką w Czarniżu - było to w porze nocnej i strzelanina trwała około 1 godziny. Policja wycofała się - oddział strat nie poniósł.

d) 17.03.1944 Niemcy przy udziale policji i oddziałów SS z polygonu w Wielkich Chełmach zorganizowali silną obławę w leśnictwach Czarniż i Olszyny. Oddział "Sokoła" rozdzielony na dwie grupy przebił się przez pierścień okrążenia. Po stronie niemieckiej jeden zabity, po stronie oddziału jeden ranny.

e) 15.5.44r. Z inicjatywy niemieckiego leśnika "Gürtza" z Olszyn zorganizowano bunkier w rewirze Nr. 10L, gdzie w wyniku walki zginęło 5-ciu partyzantów.

f) 27.5.44r. Oddział "Sokoła" wykonał wyrok śmierci na leśniku "Gor-
tzu" w Olszynie.

g) 14.01.45r. Ucieczka Łotysz, który przebywał w oddziale "Sokoła" -
Łotysz zdradził bunkier, lecz oddział "Sokoła" w porę zauważył uciec-
kę Łotysz i wyszedł z bunkra. W wyniku okrążenia przez Niemców pod
miejscością Czarniż doszło do walki, w której jeden z partyzantów
poległ, dwóch zostało ciężko rannych a dwóch ujęto. Tak rannych jak
i ujętych zamordowano w miejscowości wiele pow. Chojnice.

Po tym oddział "Sokoła" dokonał szeregu akcji rekwizycyjnych u
niemieckich obywateli i t.zw. Baltendeutschów. Oddział "Sokoła" zo-
stał rozwiązany z dniem 25.02.1945r.

4. W czasie mojej działalności konspiracyjnej w 10W GP używałem ps.
"Jagusia". Pełniłem funkcję łączniczki oddziału "Sokoła". Z umownych
punktów kontaktowych otrzymywałem ulotki i biuletyny sporządzone
w bunkrach, jak również prasę konspiracyjną przeznaczoną do kolpor-
tużu wśród rodzin polskich. Z kolei miałem zadanie obserwować ruchy
wojsk SS stacjonujące w okolicach Brus, jak również przekazywać zdobyte
te wiadomości o zamierzonych przez Niemców obławach niezwłocznie
Władysławowi Sielskiemu lub Janowi Stopy, którzy mieli bezpośrednią
łączność z oddziałem.

Poza tym miałem za zadanie organizować środki opatrunkowe i lekar-
stwo, materiały piśmienne, i fotograficzne, baterie do lamp kieszon-
kowych i anodowe do radiodbiornika itp. przedmioty. Nawiązałem kon-
takt z koleżanką szkolną Gertrudą Kokot, która mieszkała w Chojni-
cach i dzięki posiadanej II grupie Volksdeutsch miałem możliwość
zdobycia potrzebnych nartykułów. Gertruda Kokot niejednokrotnie
sama mi przywoziła do Czarniża te rzeczy, które ja dostarczałem na
punkty kontaktowe, skąd odbierali je partyzanci. Takimi punktami kon-
taktowymi były mieszkania: W. Sielskiego, M. Niemczyka w Czarniżu, J. Gier-
szewskiego i M. Kowalika w Chłopowach, oraz J. Stopy w Hucie. Funkcję
łączniczki oddz. "Sokoła" pełniłem od 25.08.1943r. do 25.02.1945r.
t.j. do chwili wyzwolenia.

IV.

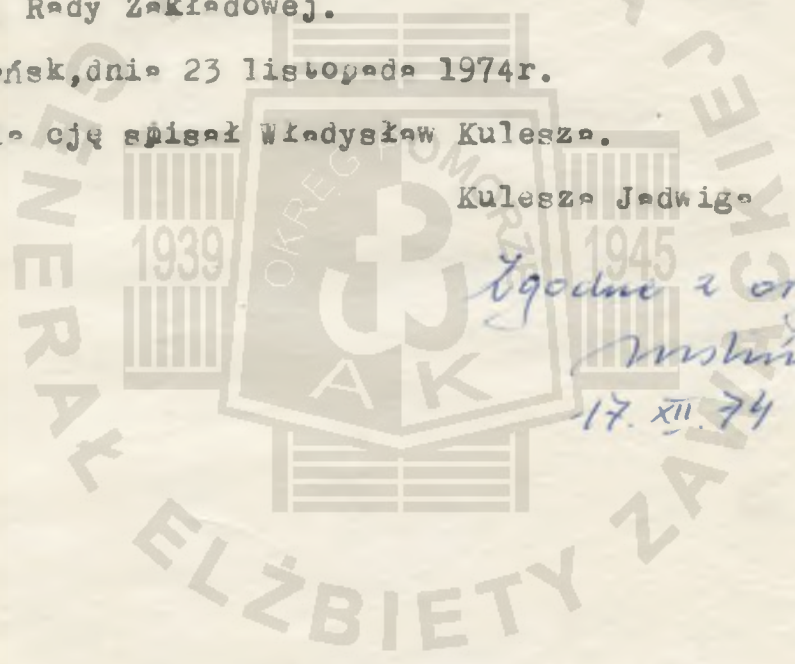
W marcu 1945r. bezpośrednio po wyzwoleniu, przenieśliśmy się z rodzicami do Chojnic, pracując dorywczo. W październiku 1945r. wyszłam za mąż za byłego zastępcę dowódcy oddziału "Sokoła" Władysława Kulesza, który po wyzwoleniu podjął pracę na PKP w Gdańsku. Po ślubie wraz z mężem zamieszkałam w Gdańsku. W roku 1946 urodziłam syna, a w następnym 1947r. również syna, to też wychowanie dwojga małych dzieci nie pozwoliło mi podjąć pracy zawodowej. Gdy dzieci podrosły, umieściliśmy dzieci w przedszkolu i w roku 1952 podjęłam pracę zawodową w Zakładach Energetycznych Rejon Gdańsk jako księgową, gdzie do chwili obecnej pracuję. Przez szereg lat pełniłam funkcję przewodniczącej Rady Zakładowej.

Gdańsk, dnia 23 listopada 1974r.

Relację spisał Władysław Kulesza.

Kulesza Jadwiga

Zgodnie z oryginałem
Moskwa
 17. XII. 74

^{imię Jagna} ^{Kulmow}
Jadwiga Warsińska ur. 12.08.1921r. w Męcikale d.pow.chojnicki.

9

Ojciec Jadwigi Franciszek był pracownikiem kolejowym, matka nie pracowała. Zamieszkiwali w Chojnicach przy ul. Mickiewicza Nr 48.

Jadwiga jako najstarsza wśród ośmiorga młodszego rodzeństwa była uczennicą Szkoły Handlowej w Chojnicach a w czasie ostatnich wakacji odbywała praktykę biurową w Zarządzie Miejskim. Z uwagi na bliską odległość miasta od granicy niemieckiej, pod koniec sierpnia 1939r. rodzina ich ewakuowała się do miejscowości Czarniż, gdzie ze strony ojca posiadali rodzinę.

W Czarniżu zastała Jadwigę wojna i tam ją przeżywała aż do wyzwolenia. Ojciec jej ewakuowany z chojnickimi kolejarzami znalazł się aż pod Lublinem, skąd wrócił chory aż pod koniec roku.

Od początku 1940 roku, strzymała przydział do pracy w lesie. Przez całą okupację zimą i latem pracowała w lesie. Zimą praca była ciężka, przy pozyskiwaniu drewna, natomiast w porze letniej pracowała przy odnawianiu kultur, w szkółkach i przy pielęgnowaniu upraw. Jej bezpośrednim zwierzchnikiem był Polak leśniczy Norbert Mysza, któremu Niemcy z braku fachowców powierzyli pełnienie nadal swojej funkcji, którą pełnił do wojny. Podjęcie pracy przez Jadwigę było konieczne z dwóch względów: po pierwsze, gdyby nie podjęła pracy w lesie zostałaby niewątpliwie wywieziona w głąb Rzeszy na przymusowe roboty, po drugie zmuszona była podjąć pracę ze względów ekonomicznych. Utrzymanie bowiem 10-cio osobowej rodziny nie było rzeczą łatwą, toteż wszyscy zdolni do pracy, podejmowali ją u miejscowych gospodarzy, pomagając sobie wzajemnie przetrwać długich pięć lat okupacyjnych. Wiosną 1943 roku, Jadwiga Warsińska nawiązała kontakt z partyzantami, którzy w rejonach leśnych pod Czarniżem mieli swe bazy. Praca w lesie sprzyjała jej w tym przedsięwzięciu i nie budziła podejrzeń. Pod koniec maja 1943r. Jadwiga wstępuje w szeregi T.O.W. "Gryf Pomorski", zaprzysiężona przez Emila Cysewskiego, przyjmując pseudonim "Jagusia". Od tej pory wykonywała w konspiracji czynności zlecane jej przez dowództwo oddziału partyzanckiego. Wykonywała czynności łącznika, wywiadowcy i zaopatrzeniowca. Współpracowała z Władysławem Sielskim oraz z moimi siostrami Zofią i Władysławą. Sielski miał bezpośredni kontakt z kwaterą dowództwa oddziału. Za pośrednictwem Gertrudy Kokot z Chojnic, która należała do II-ej grupy t.z. "volksdeutsch" Jadwiga Warsińska otrzymywała większe partie baterii do lamp, środków opatrunkowych, lekarstw oraz papierosy i tytoń. Wszystkie te artykuły, Jadwiga przekazywała partyzantom. Była zaprzyjaźniona z rodziną sołtysa Franciszka Gierszewskiego, jej zadaniem było wysondowanie wszystkich możliwych wiadomości dotyczących: planowanych przez Niemców obław, wywozu

Polaków, aresztowań, dokonanych mordów na ludności polskiej itp. Zebrane wiadomości przekazywała dowództwem oddziału. Kolportowała wśród zaufanych rodzin polskich przygotowane przez partyzantów wiadomości z nasłuchu radiowego. Jest rzeczą wiadomą, że oddział partyzancki musi posiadać rozbudowany odpowiednio i sprawnie działający wywiad. Bez sprawnego wywiadu, żaden oddział przebywający w lesie, praktycznie nie może istnieć i prędzej czy później jest skazany na zagładę. Najlepszym tego przykładem są rozbite przez Niemców oddziały "Edwarda" w Wądołach i "Grabosza" pod Męcikąłem. Wywiady tych oddziałów nie stanęły na wysokości zadania i tym samym pośrednio przyczyniły się do likwidacji bunkrów i ich załóg.

Wywiad oddziału Emila Cysewskiego ps. "Sokół" - wywiązał się w pełni z nałożonych nań zadań, oddział mimo, że był tropiony przez niemiecki aparat do walki z partyzantami, przetrwał bowiem do 25 lutego 1945 roku t.j. do czasu uwolnienia przez Armię Radziecką. Tak się dziś utarło, że niektórzy działacze podziemia z lat okupacji, z lekceważeniem odnoszą się do łączników, kolporterów i tych wszystkich którzy pracowali dla podziemia, lecz korzystali ze stopy okupacyjnej legalności. Uważają oni, że tylko karabin i pistolet był symbolem walki z okupantem. Takie pojęcia są z gruntu fałszywe i co więcej - krzywdzące. Okupant bowiem był innego zdania.

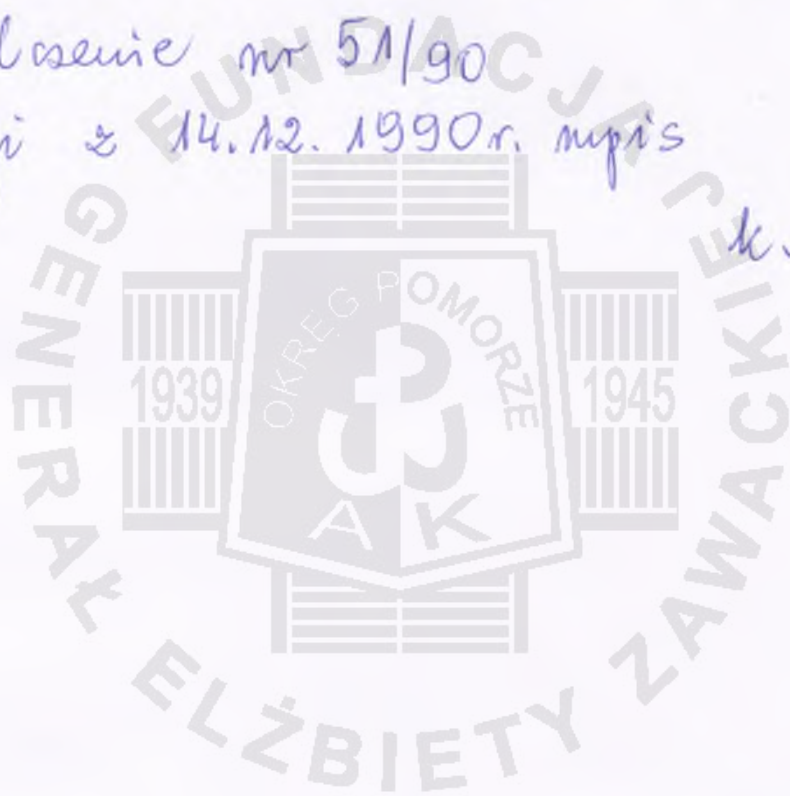
Taki sam wyrok śmierci czekał ujętego partyzanta jak również łączniczkę czy kolporterkę, która z partyzantem współpracowała.

Za swą działalność w ruchu oporu - Rozkazem Komendy Okręgu Armii Krajowej Nr 223/I z dnia 24.12.1944r. została odznaczona "Krzyżem Walecznych". Odmówiono jej jednak prawa przynależności do ZBOWiD-u, motywując niewiarygodnością świadków. (M. Gulesee) h/

1/2. Dokumenty dotyczące reletora:
Warsimskiej Jadwigi

1. Oświadczenie Emila Cysewskiego
z 12.02. 1975, kserokop. oryg. odpisu k. 1 s. 1
2. Oświadczenie Józefa Macioszka
z 12.12. 1976, kserokop. oryg. odpisu k. 1 s. 2
3. Oświadczenie nr 51/90
Fundacji z 14.12. 1990 r. napis
kop. k. 1 s. 3

L5307
18/90

Opis

3 grudnia 1942 do 27.II, 1945 T.C.W. "Gryf Pomorski"

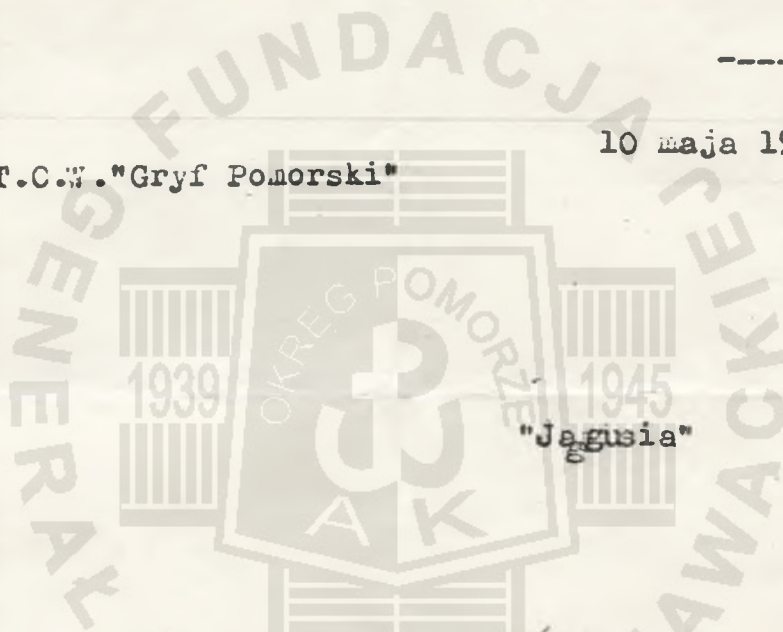
Legitymujący się dowodem osobistym seria Nr. RH 5254384 wyd. dnia 28 kwietnia 1965 przez KPZO Chojnice

Kulesza Jadwiga z d. Warsińska
12 sierpnia

Franciszek Franciszka
21 Męcikał pow. Chojnice

10 maja 1943 do 27 luty 1945r w T.C.W. "Gryf Pomorski"

10 maja 1943 do 27 luty

Szeregową Jadwigę Kulesza zaprzysiężoną przez dowódcę oddziału partyzanckiego Emila Cysewskiego ps. "Sokół" pełniła funkcję łączniczki i zaopatrzenia. mojego oddziału.

*Pięć ID-ów
Świeży
26/03.76 Jan. Wyjwódko Stwierdził prawdziwość danych
1-1 Kuleszki
pięć ID-ów
dr. F. Szałowski
pulpis ucietyfeliy.*

Zgodność odpisu z oryginałem
i stwierdzeniem
właściciela, dnia 13/10 1976

Antoni Drewniak

Bydgoszczy Nr. leg. 2980/By

Cysewski Emil

b.d-ca oddz. partyzanckiego
"Czarniż"

aciol... "Gryf"

chojnice 12. 02. 1976

Karolewo 1.05-600 Chojnice

L 530/A/90

Odbyła

Wzrostek pracownik... Kucy... z Kucy...

1939 - 1945r. 02 MARCA 1942 w T.O.W. "Gryf

Pomorski"

RN 6342061

5.6. 68

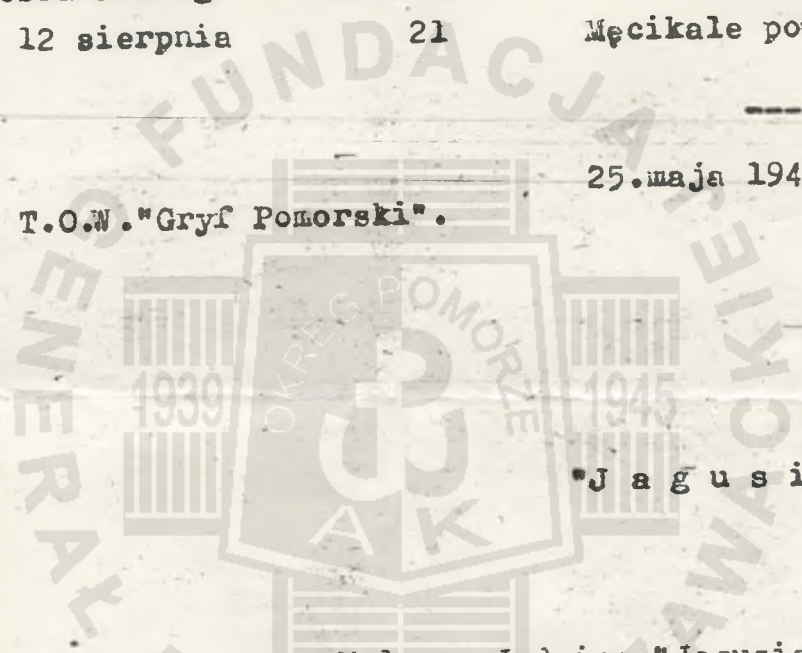
KPMO Chojnice

Kulesza Jadwiga z d. Warsińska
12 sierpnia 21

Franciszek Franciszka
Męcikale pow. Chojnice

1945r. w T.O.W. "Gryf Pomorski".

25. maja 1943, do 27. lutego

"Jagusia"

Szeregową Kulesza Jadwiga "Jagusia", była pod
d-ctwem Emila Cysewskiego ps. "Sokół". Pełniła funkcję łączniczki
pomiędzy moim oddziałem i oddziałem "Sokoła", do zakończenia
wojny tj. do 27.02.1945r.

11368/By

Bydgoszczy

Antoni Drewek
Antoni Drewek

13/11/76

Stanisław Józef plutonowy
b.d-ca oddz. partyzanckiego.

Toruń, dnia 14.12.1990r.

Z A S W I A D C Z E N I E Nr 51/90

Zaświadczam niniejszym, że w Archiwum Pomorskim "Armii Krajowej" w Toruniu figuruje w zbiorach inspektoratu Armii Krajowej Chojnice ze sygnaturą K-48

Jadwiga KULESZA z d. Warsinska
ur. 12 sierpnia 1921 r. w Męcikale.

Kulesza Jadwiga ps. "Jagusia", zaprzysiężona przez dowódcę oddz. part. Emila Cyzewskiego ps. "Sokół" sygnatura 958-M 346, pełniła od maja 1943 do lutego 1945 funkcję łączniczki pomiędzy oddziałem partyzanckim Emila Cyzewskiego ps. "Sokół" i grupą partyzancką Józefa Macieszka ps. "Kruk" stanowiąc równocześnie zaplecze zaopatrzeniowe dla partyzantów.

O jej działalności mówi szereg relacji znajdujących się w naszym archiwum, m.in.

- Szalewskiego Jana Sobol sygn. M-14
- Macieszka Józefa Kruk " M-347/959
- Cyzewskiego Emila Sokół " M-346/958
- Kuleszy Władysława Swierk " M-33
- Januszewskiej Małgorzaty Lilia sygn. K-502

Warsinska - Kulesza Jadwiga została odznaczona Krzyżem AK nr 18974 i Medalem Wojska nr 23287

Prezes Zarządu
Σ 7

IV. Korespondencja bieżąca - Warszawskie

1. Jadwiga:

1. List W. Kuleszy do E. Zawackiej
z 28.11.1990, rękop. oryg. k. 1 s. 1

2. Pismo Fundacji do J. Kuleszy
z d. Warszawskiej z 3.10.2008 - dot.
uzupełnienia dokumentacji, napis ksero k. 1 s. 2

Gdańsk, dnia 28. 11. 1990

1

L 530/R/90

Pracownia Pauc!

Zwracam się z uprzejmą prośbą o wydanie zaświadczenia na okoliczność działalności w ruchu oporu mojej żony Jadwigi Keleska z d. Warsińska, wyjaśniając jak następuje:

W połowie lat siedemdziesiątych, żona skończyła podanie w Zarz. Wojen. LBolD w Gdańsku, poparte zaświadczeniami b. partyzanta "Gryfa Pomorskiego" o przynależności przez Kombatanckich, Zarz. Woj. LBolD jak również i Zarz. Główny odnośnie przynależności takowych, motywując "niezwarygodnością świadków". Wobec takiego potraktowania zamieszkałam dalszych starani. Obecnie dla satysfakcji moralnej postanowiliśmy sprawę odnowić. Oboje jesteśmy emigracjami emigracyjnymi St. Lw. Łódzkiej A. T., lecz żona nie ma nadal przez Kombatanckich. Byli świadkami, których LBolD nie uważa za wiarygodnych warte". Zarz. Woj. LBolD odmówił wydania żożonych "tam dokumentów. W zamianie Woj. Stw. Łódzkiej A. T. poradziło nam by skierować się do Zarz. Pauc doc. której zaświadczenia są honorowane w Międz. Pracy i Pol. Socj. co umożliwia emigrację.

Na początku lat osiemdziesiątych przesiałam na ręce Zarz. Pauc kilka tysięcy biogramów okupacyjnych w tym również żony dot. działalności konspiracyjnej. Jako były partyzant Gryfa Pomorskiego jestem honorowym świadkiem tamtych czasów, lecz świadectwo w tak bliskiej rodzinie napewno budziło by wątpliwości co do wiarygodności.

Reasumując raz jeszcze uprzejmie proszę o łaskawe ustosunkowanie się do powyższego.

Zwracam do wyłączenia kserokopie odpisów świadków, których oryginały zostały złożone w Zarz. Woj. LBolD w Gdańsku.

Łączę wyrazy szacunku i poważania

Władysław Keleska

ul. Działyńskiego 303/33 E/17

80-462 Gdańsk

(Sprawdzili -
Zaświadczenie zostało
wystawione 14.12.1990.)

- A. Strzelecki

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI, 83-102 008 1 • UL. PODMURNA 93 • TEL. (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU · NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

l. dz. 1601 / Pom-410 / 08

Pani
Jadwiga Kulesza
84-200 Wejherowo

Szanowna Pani !

Bardzo zasmuciła nas wiadomość o śmierci Pani Małżonka Śp. Władysława Kuleszy. Choć minęło już sporo czasu, to jednak proszę, aby przyjęła Pani wyrazy głębokiego współczucia od Pani gen. Elżbiety Zawackiej i pracowników Fundacji. Zmarły, to nie tylko żołnierz konspiracji, ale także współpracownik wspomagający Panią prof. E. Zawacką w gromadzeniu dokumentów ukazujących walkę mieszkańców naszego regionu z okupantem.

Chciałabym w kolejnej części „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945” opublikować biogram Śp. Władysława Kuleszy ps. „Świerk” i w związku z tym proszę Panią Beatę Kąćicką o niektóre fakty dotyczące życia Zmarłego Śp. Władysława Kuleszę.

Dziękuję za nawiązanie z nami kontaktu. Korzystając z okazji, chciałabym Panią prosić o informację na temat posiadanego stopnia wojskowego i posiadanych odznaczeń. W naszym Archiwum relacja o Pani działalności konspiracyjnej opatrzona jest sygnaturą K: 48/48 Pom.

W imieniu Pani gen. Elżbiety Zawackiej przesyłam pozdrowienia i życzę zdrowia.

Z wyrazami szacunku i poważania

Elżbieta Skerska

Elżbieta Skerska dokumentalistka

(sob. t. Kuleszy Władysława)
AK

T: K 48/48 Pom.

Chojnice

Warszawska Jadwiga,
Zam. Kulesze

k. 12

ter.

48 Pom

gryt
do. chojnice Lustrawie 4.

4 Kulesze Jachwiga

Wansiniska

6 - Jachwia

8 Francioch Franciszka
zd. Ktoplewka

9 13 VIII 1921

10 80-864 Golan'ski
ul Robotnicza 27/4

mel w formie, mel. z materialow W. Kuleszy 1, 2.

KW/44

K 493/18974
MU 23287

Łączniczka, wywiadowca
i zaopatrzeniowiec

- 1
 2 487am
 3 ^{grzyt} _{the choyance} 2
- 4 Kulerza Jadorza
 5 Wawosinske
- 6 Japuzia
 7
- 8 Franciszka i Franciszka
 z d. Kropleszka
 9 nr 12 VIII 1921
 okazywał pas choyance
- 10 80-864 Gdanisk, ul Robot-
 miore 24 m 4
 11 ...
- 12 zlecaja w same spirane przez Wladyslawe Kulezy

vapte

K 493 / 18074
 MW 23287

TOW Gryf Pomorski 25.05.1943 w Chłopotach
do 25.02.1945r

Expansjonka oddziału "Sekcja" (Emilia Cyparska)
wyprowadzona i zapotrzebowanie

Arzt 3
Wawersiniska Jadwiga z Cravize (Ciepina)
współpracowała z (Kewiniskini vel 160 Pan)

K 490

Kulesza Jadwiga
z domu Harsinska
ps. "Jaquasia"
obecnie mieszka: 80-462 Gdansk-Zaspa
W. Dykizjonu 303 33E m. 17
tel. 47-72-46
nr emid. SZ ŻAK Okr. Gdansk 1248
zob. lista ismodomiska pomorskiego Gdansk

H.M.M.

Kulesza Jadwiga
zd. Warszńska

Chojnice 5
JOW Gryf Pa.

macierzysta Władysława Kuleszy,
zastępcy dowódcy oddz. partyzanckiego
Emila Cysewskiego;

Dnia 22.10.1945r. zawarła związek
matrzejński z Władysławem Kuleszą, swo-
im byłym dowódcą.

zob: relacja t. osob. M-33/642 Władysław
Kulesze imop. Chojnice

Wz. X, 199

gryt
chopinice 6

Waskrińska Zdzisława zaim. Kulesza

Pom. Nr. 5/75 - str. 22

Pom. Nr. 6/75 - str. 24, 25, 26, 27,

Przegląd Łączniński w oddziale partyzanckim

L 490

Wawrzynska Jadwiga

Chojnice 7
Grzyf Pom.

Łaznia "Grzyf" w powiecie
chojnickim

W. Kulesza, Moja okupacyjny las,
Pamiętnik, z. 5/1975, s. 22.

PO-94

a Warsimiska Jadwiga

Chojnice 8
JOW Gr. P.

Łączniczka Władysława Kuleszy.
Inspekcyjni jej informacje nt. obław,
niezmożonych kontroli, Jan Gierszewski
ps. "Ksiądz II".
rel: k.osob. II-524/1161 Jan Gierszewski
insp. Chojnice

Wz. XII 1942

TOW "Gryf Pomorski"

Pomorze

Kulesza Jadwiga

ur. 12.08.21

Okr. Pomorski, TOW "Gryf Pomorski"

łączniczka

Adres: Gdańsk, ul.Dywizjonu 303 33 E m 17

Lista WSK, str.: 12/157

K.Wojt

Chojnice
10

KULESZA JADWIGA zd. Warszńska

"Jagusia"

80-462 Golańsk-Zaspa, ul. bywizjona 303
tel. 47-72-46

nr. 33 E
Nr 17

inw. 84. 87ekienca rylas Św Zdz AK.

H. Zaspa

a Warszawskie Jadrige Chojnice
oddz. part. 11
Cysewskiego

Łączniiska Emila Cysewskiego,
prowidcy samodzielnego oddz. partyj.
- działającego na terenie Grop. Chojnice.

zob. Sadowski Józef, Adres nr 31806,
W-wa, 1999, str. 207-210

Wł. XI 100

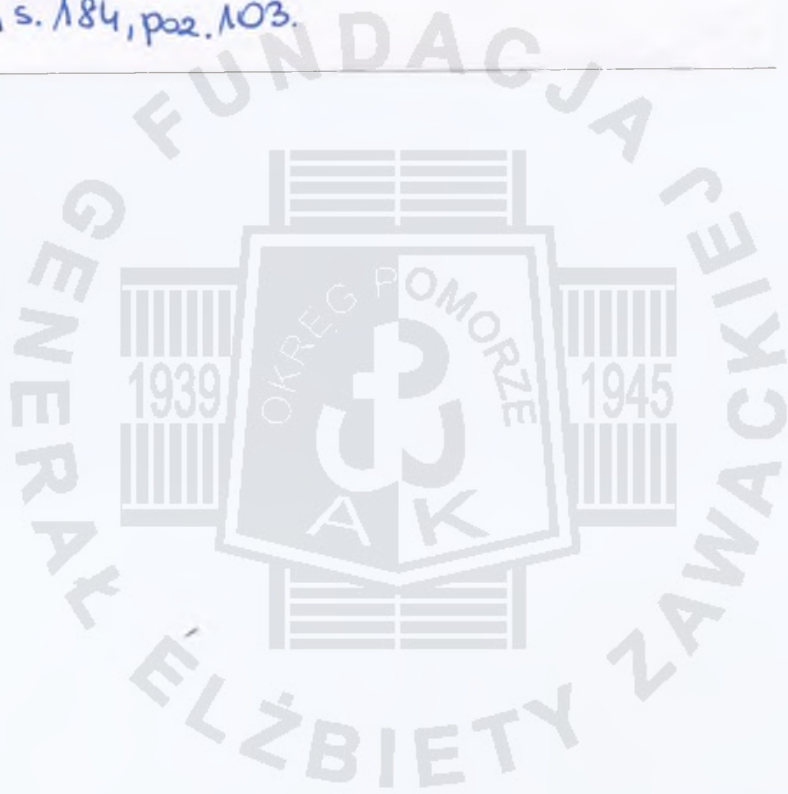
Warszawskie sam. Kulesza ^{Chojwie}
Kulesza Jadwiga _{AK} 12

ur. 12. VIII 1921

KW

ps. "Jadzia"

206. Sadowski Józef,
Młki numer 31806,
H-ko 1993, s. 184, poz. 103.

80-864 Gdańsk
ul. Robotnicza 24/4

chojnice

K-48

chojnice
AK

Warszńska

Jadwiga z d. KULESZA

> [Fotografia Marianny Kuleszy
z córkami
Jadwigą ^{meza} Warszawską z V. Kulesza]

opr. y. M. 13. XI 84.

na podstawie:

48 I rel. własnej z odpisem
maszynowym Władysława
Kuleszy

II rel. Władysł. Kuleszy - meza
y. K. od 8 1945 r.

III wzmianki w rel. Lewińskiej
zofii 460/Pom

V wzmiankach w „Pamiętniku”
nr. nr. 5 i 6 / 75

462 Golański - Przesica
964 Golański
Dyngus 303/33 E/17
Rabalińska 24/4

Marianna -
Kulesza, ul. Bytowska 50

497 - II rel. sypna (Wł. Kul.
ma rel. w. nr. 33 m) o matce
i artyst. rodzinie (w tym o ziostrach
zofii i Władysławy. rel. 160/19)

Chojnice

Kulesza Marianna
matka

zam. Kulesz
Warszawska Jadwiga

Warszawska Jadwiga

